

Tolna megyei mozaik - Tolnai-hegyhát
Buszkirándulás 2020. október 10.
Részvett 29 fő

Kirándulásunk célja az volt hogy Tolna megye, azon belül is a Tolnai-hegyhát természeti, történelmi és kulturális értékei közül néhányat felfedezzünk.

A megyehatárt épphogy átlépve első állomásunk **Simontornya** volt. Itt először a település újkori történetének kiemelkedő szereplői, a Fried család fennmaradt építészeti hagyatékát jártuk sorra. Még a buszról láthattuk az egykori börgyáros család által a gyár munkásai és persze a település lakosai részére épített kultúrházat. Ennek és a további épületeknek is Vágó Pál volt a tervezője, aki 1930-ban a késő szecesszió stílusában álmodta meg az épületeket. A következő látnivaló a Fried Pál és Lichtenstein Alice, valamint gyermekeik részére épített családi otthon az Arany János utcában. A család másik ága, Fried Imre kormányfőtanácsos és Gottlieb Margit házaspár villája az egykori szőlők között a Malom utcában állt. Ma kastélyszállóként működik, ennek eredeti kinézetét fényképről néztük meg. A buszról a család 1885-ben ezen a telken felépített börgyáránál szálltunk le és a gyár előtt álló Fried-fánál végig vettük a család történetét az 1780-ban Styrum II Károly gróf kérésére Morvaországból ideérkező Fried Salamon tímármestertől egészen a II. Világháború zsidóüldözései során elhurcolt vagy ez elől külföldre menekült családtagokig, illetve az utolsó Magyarországon maradt és 1999-ben elhunyt Fried Vilmos plébánosig.

Mivel közeledett az idő, amikorra várták csoportunkat a várban, ezért átsétáltunk a Sió másik partján álló Szent Simon és Júdás Tádé apostolok tiszteletére szentelt templom és ferences rendház, egykori zárda épülete elé, ahol belestünk a barokk templom belső terébe is. Elhaladtunk a Styrum Károly gróf által 1749-ben építtetett barokk kastély az ún. Nagyház mellett, ahol ma a Helytörténet Háza működik. Átsétáltunk a Vár téren és meg is érkeztünk a város nevét adó várhoz, az egykor Salamon fia Simon alországbíró által épített lakótornyából folyamatos bővítésekkel és egyúttal egy 180 fokos hátra-arccal az 1500-as évekre mai formáját elnyerő épületig. A várat az intézményvezető Máté Imréné vezetésével jártuk be, az épület történetének megismerése mellett, láthattuk a múzeum fegyver és használati tárgy gyűjteményét, a tolnai nemesi ős-galériát (arképcsarnokot), az emeleten Bazsonyi Arany festőművész állandó kiállítását, valamint egy másik szinten modern festőművészek időszakos kiállítását.



Simontornya újkori történetével és középkori hangulatával is feltöltekezve szálltunk buszra, hogy most átváltunk a megye természeti értékeinek felfedezésére.

A következő úticélunk **Tamási** volt. Buszunk leparkolt a Miklósvári Parkerdő és Gyulaji Dámvad Rezervátum előtt, de mivel még volt bent egy csoport, ezért sétára indultunk. Körbejártuk a kis horgásztavat, amely mellett az erdészet, a Gyulaj Zrt által 2012-ben épített Szent Hubertus kápolna áll. Visszatérve a Vadspark bejáratához találkoztunk vezetőnkkel, aki végig velünk volt az itt töltött idő alatt. Először a földre süllyesztett les-kunyhóba mentünk, ahova a csoport elég szűkösen fért, így csak remélni lehetett, hogy a hívószó és a kiszórt eleség lecsalogatja a szarvasokat a sűrűbb erdőrészekből. Bár a Gyulaji erdő a világ egyik legnagyobb dám szarvas populációját rejt - mint megtudtuk -, a vadsparkon belül nincs dámvad, hanem gímszarvas nőstények és utódaik „laknak”, akik most a barcogás időszakában kicsit meg is vannak zavarva napi életükben. Némi várakozás után mozgólódás támadt az erdőszélen és megindult egy 3-4 fős csapat a les irányában, de épphogy megláttuk őket már vissza is riadtak és elbújtak az erdőben. Ezt követően vezetőnkkel végigjártuk a Vadspark tanösvényét, ami erős emelkedővel először a domboldalban egy kilátóhoz vezetett, majd innen leereszkedve a másik oldalon az állatsimogatóhoz és a dagonyához vezetett, ahol vaddisznókat és további szarvasokat láttunk. Sajnos a „szabadonjárókat” hiába vártuk ők nem kerültek elénk a séta során. Mindent egybevetve, nagy élmény volt a vadspark bejárása.



Visszaszállva buszunkra a nap utolsó úticélja, Hőgyész felé vettük az irányt. Szakály és Hőgyész között azonban megálltunk és lesétálunk a **Csicsoi búcsújáró templomhoz** és a mellette található **Szentkúthoz**. A kegyhelyet a Hőgyészi Értéktörző Egyesület felügyeli, előzetesen őket kerestük meg és kértük, hogy kinyissák számunkra a templomot. A hölgyek igen kedvesen elmesélték csoportunknak a templom történetét és látnivalóit.



Högyészre beérve a buszról megnéztük az egykori Apponyi birtok kastélyát, majd – már gyalogosan - a Szent Kereszt római katolikus templom előtt elsétálva jutottunk el célunkhoz a Tájházhhoz, ahol már vártak minket és bemutatták a Német Nemzetiségi Gyűjteményt. Azt már a csicsói templomnál is hallottuk, hogy a török időkben történt elnéptelenedés után a terület birtokosa a törökverő Savoyai Jenő jó barátja, Claudius Florimundus Mercy gróf lett. Ő unokaöccsét, Anton Mercyt bízta meg Högyész betelepítésével és gazdasági viszonyainak rendezésével. Mercy gróf az ebben az időben a Magyarországra a Dunán bárkával érkező német telepesek hajójáról a tolnai kikötőben kézműveseket, mestereket (kőműveseket, ácsokat, asztalosokat, kőfaragókat) válogatott ki kastélyépítési szándékkal. Az így letelepített német lakosság magas színvonalú gazdaságot teremtett itt a gróf irányításával. A gyűjteményben a högyészi mellett a diósberényi, a dúzsi, a murgai és a kalaznói svábság viseletét és használati eszközeit mutatják be. Ami miatt igazán érdekes volt, hogy ezek családi emlékek, a szintén kiállított családi albumokban azonosíthatók azok a személyek is akik hordták a ruhákat és használták az eszközöket.

Högyésztől egy igazán őszi, tökfesztiválos hangulattal búcsúztunk.



Ez a szép út a VI. Kerület Terézvárosi Önkormányzat támogatásával valósult meg, amit tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Rimán Erika

idegenvezető, egyesületi tag

felhasznált források: a települések és a látványok ismertetői, honlapok,

a fényképeket készítette: Rimán Erika